

DOBRINE

1. Proste dobrine so dobrine, ki jih dobimo v naravi, to so na primer voda, zrak, svetloba. Z njimi ne gospodarimo, so neekonomske. Zaradi onesnaževanja jih je vedno manj.
2. Ekonomske dobrine dobimo s proizvodnjo, jih plačujemo, z njimi gospodarimo, njihova količina je relativno redka.
3. Relativna redkost je nesorazmerje med dobrinami in potrebami. Sredstva za proizvodnjo dobrin so omejena. Dobrin je manj, kot potreb. Ekonomski problem rešujemo na dva načina, na statični, kjer je pomembna razdelitev in na dinamični vidik, kjer je pomembna proizvodnja.
Absolutna redkost, dobimo jo s štetjem in merjenjem. Dobrin je enako, kot potreb, ali pa je dobrin več kot potreb.
4. Temeljni problem vsake ekonomske družbe je v tem, da so sredstva s katerimi organiziramo proizvodnjo omejena, to pa omejuje tudi dosegljivo količino dobrin in storitev.
5. Temeljna vprašanja vsake družbe so:
 - o **KAJ IN KOLIKO PROIZVAJATI?**
Družba določi kakšne količine bo proizvajala, to pa je odvisno od vrste in količine potreb in pa od proizvodnih dejavnikov.
 - o **KAKO PROIZVAJATI?**
To je vprašanje tehnike in tehnologije, družba se odloči ali bodo proizvajali ročno ali strojno.
 - o **ZA KOGA PROIZVAJTI?**
Družba določi kdo bo prejemal dohodke in določili kod bo porabljal dobrine. To je vprašanje razdelitve
6. **DOBRINA:** je sredstvo za zadovoljevanje potreb
STORITEV: je nematerialna oblika dobrin, ne moremo jo skladiščiti, vidimo le njene rezultate.
PROIZVOD: dobimo ga s proizvodnjo.
BLAGO: so proizvodi namenjeni kupcem, dobimo jih na trgu
7. Tehnična delitev dela je delitev znotraj podjetja. Delavci se specializirajo le za določeno delo, vsak opravi le eno operacijo, ki je potrebna za izdelavo izdelka. (peka kruha: nekdo naredi testo, drugi speče kruh, tretji ga odpelje v trgovino, četrti prodaja.)
8. Družbena delitev dela je delitev dela znotraj družbe, podjetja si delo razdelijo, oblikujejo se panoge. (izdelava miz: eno podjetje nakupi in pripravi les, drugo podjetje pripravi orodje, tretje podjetje mize sestavi, četrto podjetje mize prodaja..)
9. Reprodukcijska je stalno obnavljanje proizvodnje, zaradi obnavljanja potreb.
10. Potrošne dobrine so dobrine, ki jih uporabljajo posamezniki, gospodinjstva, podjetja (hrana, pijača, obleka...)
11. Producerske dobrine se uporabljajo v proizvodnih podjetjih, delimo jih na reprodukcijski material- te dobrine podjetja uporabijo v enem proizvodnem procesu in se uničijo (surovine), investicijske dobrine-podjetje jih uporablja dalj časa (stroj, orodja, naprave).
12. **PROIZVODNJA** je proces spreminjanja manj uporabnih stvari v uporabne, je proces izdelave izdelave dobrin in storitev. Poznamo dva vidika proizvodnje, to sta :
MATERIALNO TEHNIČNA PLAT (spreminjanje inputov v outpute), **DRUŽBENA PLAT** (proizvodnja je ena izmed dejavnosti družbe).
13. Glede na organiziranost zadovoljitve potreb ločimo:
OSEBNE ali INVIDUALNE POTREBE (po hrani, pijači...)

SKUPNE POTREBE (po izobraževanju, kulturi...)

SPLOŠNE POTREBE (potrebe po miru, pravici)

14. Potrebe so neomejene, razvijajo se s tehnološkim napredkom, zadovoljimo jih z dobrinami ali storitvami, od posameznika do posameznika se razlikujejo, potrebe se stalno obnavljajo, vzpodbujajo gospodarsko dejavnost...
15. **Marxs** je dejavnike razdelil glede na to kakšno vlogo oziroma položaj imajo v delovnem procesu. Razdelil jih je na **DELO** (je človekova smotrna dejavnost, s katero poskuša doseči svoj cilj) in **PROIZVAJALNA SREDSTVA** (vključujejo vse materialne sestavine proizvodnje), proizvodjalna sredstva pa je nato razdelil še na **PREDMETE DELA in DELOVNA SREDSTVA**.
16. **Say** je proizvodnje dejavnike razdelil glede na to, kod je lastnik oziroma kdo prejema dohodke. Temeljna proizvodnja dejavnika sta **DELO** (ločimo 3 sestavine dela, telesna, umska, moralna sestavina) in **ZEMLJA** (je neuničljiva, vendar je omejena s svojo naravno danostjo, ne moremo je povečevati).
17. Faze gospodarskega procesa so **PROIZVODNA** (spreminjanje inputov v outpute). **RAZDELITEV** (v njej se določijo deleži vsem posameznikom, ki so sodelovali v proizvodnji), **MENJAVA** (je faza, ki se izvaja na trgu in vključuje nakup in prodajo), **POTROŠNJA** (v tej fazi se porabljajo dobrine in storitve za zadovoljitev potreb).
18. **GOSPODARSKI KROŽNI TOK:**
Ekonomski osebki so medsebojno odvisni. Povezujeta jih dva trga. Podjetja proizvajajo dobrine na trgu potrošnih dobrin. Gospodinjstva dobrine potrebujejo za zadovoljevanje potreb. Da lahko to storijo, gospodinjstva prodajo delovno silo in proizvodnje dejavnike na trgu proizvodnih dejavnikov. Tam jih kupijo podjetja, ki z njimi proizvajajo.
SKICA-nariši
19. **Celotna koristnost** je koristnost vseh dobrin s katerimi zadovoljimo potrebo. Kadar je potreba nezadovoljena je $TU=0$, s porabo enot se Tu povečuje. Ko je potreba v celoti zadovoljena je TU največja, dodatna enota dobrine pa ne prinese nobene koristi. Če kljub zadovoljeni potrebi dodajamo dobrine, nam te škodujejo in Tu začne padati.
GRAF-nariši
20. **Mejna koristnost** je koristnost dodatne enote dobrine s katero zadovoljimo potrebo. Pri porabi prve dobrine je MU največja, ker prva dobrina najbolj zadovolji potrebo. Z dodajanjem dobrin Mu padam ker je potreba vse bolj zadovoljena. Ko je potreba popolnoma zadovoljena je $MU=0$. Če kljub temu, da je potreba zadovoljena dodajamo dobrino, nam te dobrine škodujejo in Mu je negativna.
GRAF-nariši
21. **SAMOSTOJNI PODJETNIK**, je najbolj številčna oblika, zlasti za majhne enote v storitveni dejavnosti. Lastnik je odgovoren za poslovanje, sprejema menedžerske odločitve (koliko kapitala vložiti, katero opremo kupiti...). Lastnik prejme ves dobiček, odgovoren je tudi za morebitno izgubo. Dobiček je del vseh prihodkov podjetnika, obdavči se kot del celotnega dohodka.
DRUŽBA Z NEOMEJENO SOLIDARNO ODGOVORNOSTJO, družabniško podjetje je družba v katero se združi več fizičnih oseb, ki so odgovorne za družbo, s svojim premoženjem. Omogoča združenje kapitala večih oseb. Družba omogoča tudi poslovanje v večjem obsegu. Solastniki se dogovorijo o delitvi dobička...
DELNIŠKA DRUŽBA, je danes najbolj znana oblika organizacije podjetij. V lasti ga imata dva ali več lastnikov-delničarjev. Družabniki jamčijo z vloženim kapitalom. Za ustanovitev potrebujemo ustanovitveni kapital, ta pa je določen z Zakonom o gospodarskih družbah. Kapital dobi tako da se razdeli na manjše deleže in za vsakega od njih izda delnice.

DRUŽBA Z NEOMEJENO ODGOVORNOSTJO, je rezultat razvoja gospodarskega prava v praksi, ki naj bi bila primerna za manjša podjetja. D.o.o je samostojna pravna oseba v kateri je vsak izmed vlagateljev udeležen s kapitalsko vlogo. Družabnik jamči za dolgove, obveznosti v dosegu vloženega kapitala. D.o.o omogoča združevanje kapitala večih oseb. Solastniki se morajo dogovoriti o menedžerski strukturi in vodenju podjetja in pa o delitvi dobička.

22. Firma je naziv, ime neke gospodarske enote, s katerim ta enota nastopa v poslovanju. Vsebuje naziv, ime, sedež, dejavnost, s katero se ukvarja. Obrat je gospodarska enota v kateri se izdelujejo ali opravljajo storitve za naročnike ali kupce.
23. **SIMPLIKACIJA** ali **POENOSTAVLJANJE** pomeni uporabo enostavnih materialov, ki jih lahko oblikujemo s stroji.
STANDARIZACIJA pomeni, da zapletene proizvode razčlenimo na standardne dele, ki jih zlahka sestavljamo v raznovrstne modele.
SPECIALIZACIJA pomeni razčlenitev proizvodnega procesa v posamezne procese in ločene aktivnosti, ki jih opravlja specializiran proizvajalec.
24. Kazalci uspešnosti so količinska produktivnost, vrednostna produktivnost, profitna mera, ekonomičnost.